

niště byla menší než jeho cena podle dosavadního hospodářského užívání. V takových případech jest vzíti v úvahu, jaký užitek skýtalylvlastněný pozemek (§ 305 obč. zák.) a jaká jest cena jeho vzhledem k tomuto užitku. Když by se vlastníku přiřklo odškodnění podle ceny placené za stavební místo, aniž by se přihlédlo k tomu, že cena zjištěná kapitalisováním užitku jest vyšší, nedostalo by se vlastníku té náhrady, která mu přísluší podle § 365 obč. zák. a § 24 cit. staveb. řádu pokud se týče § 4 zákona čís. 30/1878.

Čís. 8920.

Ochrana nájemců (zákon ze dne 28. března 1928, čís. 44 sb. z. a n.).

Předpis § 22 (2) zák. nevztahuje se na přeplatky, jichž vrácení bylo do 31. března 1928 uplatněno žalobou, třebaže do tohoto dne nebylo rozhodnuto ještě ani v první stolici. Rozhoduje, kdy byla žaloba podána, nikoliv, kdy byla doručena.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1929, Rv I 1997/28.)

Žalobce domáhal se na žalovaném vrácení přeplateků na nájemném za dobu od 1. srpna 1924 do konce března 1928. Žaloba byla podána dne 29. března 1928. O b a n i ž š í s o u d y zamítly žalobu jen z toho důvodu, že podle jejich názoru působí předpis § 22 (2) zákona ze dne 28. března 1928 čís. 44 sb. z. a n. zpět na činžovní přeplatky za všechnu dobu minulou, to i tehdy, byla-li žaloba podána ještě za dřívějšího práva před 1. dubnem 1928.

N e j v y š š í s o u d k dovolání žalující strany zrušil rozsudky předchozích stolic a vrátil věc soudu první stolice, by dále jednal a znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Právem vytýká dovolatelka nižším soudům nesprávné právní posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). Nejvyšší soud vyslovil již v rozhodnutí čís. 8410 sb. n. s., a později v celé řadě jiných neuveřejněných rozhodnutích názor, při kterém trvá, že se předpis § 22 (2) cit. zák. nevztahuje na přeplatky, jichž vrácení bylo do 31. března 1928 uplatněno žalobou, třebaže do tohoto dne nebylo ještě ani v první stolici rozhodnuto. Lze tedy odkázati na zevrubné důvody zmíněného rozhodnutí, kdež jsou probrány i opačné názory, které také v tomto případě zastávají jak nižší soudy, tak žalovaná strana. K vývodům dovolacího spisu a k důvodům odvolacího soudu jest podotknouti ještě toto: Věta § 22 (2) zák. na ochr. náj., o jejíž výklad tu jde, zní správně: »Přeplatky za dobu minulou nelze zpět žádati« a nikoli — jak dovolatelka si větu ve svůj prospěch přizpůsobila — »přeplatky napříště nelze zpět žádati«. Odvolací soud klade váhu na to, že žaloba byla žalované straně doručena až po 1. dubnu 1928, tedy již za platnosti nového zákona, a dodává, že žalovaná platila činži dobrovolně, že nejednala v omylu, nýbrž vědomě, a odkazuje na § 1431 obč. zák. Obě tyto okolnosti jsou

nezávažné. V prvním směru stačí, že byla žaloba u soudu podána ještě v době, kdy právem podle zákona podána býti nemohla, a kdy to dřívější zákon čís. 48/1925 v § 20 (3) nejen připouštěl, nýbrž kdy ještě donucovacím způsobem prohlašoval vzdání se nároku na vrácení přeplatků předem za neplatné. Na době doručení žaloby nezáleží, neboť žalobkyně již podáním žaloby žádala to, co podle práva tehdy platného byla oprávněna žádati. Nebyla-li žalovaná strana upomenuta, mohlo by jíti nejvýše jen o otázku útratovou podle § 45 c. ř. s., kdyby byla žalovaná strana nárok uznala hned při prvním roku. Předpisy o placení nedluhu podle §§ 1431 a 1432 obč. zák. byly pozměněny předpisem § 20 zák. o ochr. náj. potud, že i činžovní přeplatky, které byly vědomě placeny nad míru zákonem dovolenou, mohou býti zpět žádány, protože zákon o ochraně nájemníků neuznal platnost smlouvy o nájemném, pokud by odporovalo jeho předpisům, a protože výslovně i pro případ placení podle smlouvy vyhrazoval plátcí nárok na vrácení, neuznáváje ani platnost vzdání se nároku předem.

Čís. 8921.

Směnečné závazky dlužníka ze směnečných prohlášení po zahájení vyrovnacího řízení nejsou dotčeny vyrovnáním. K tomu, zda přijetí směnky po zahájení vyrovnacího řízení neodporuje § 47 vyr. ř., jest přihlédnouti z úřadu. Převzetí směnečného závazku po zahájení vyrovnacího řízení za dluh podrobený vyrovnání lze pokládati za zakázanou výhodu ve smyslu § 47 vyr. řádu, převede-li věřitel směnku na bezeslstného nabyvatele. Uznání a slib zaplacení takto neplatného směnečného dluhu, učiněný teprve po právoplatném skončení vyrovnání, jest sice platný, avšak nelze ho vymáhati směnečnou žalobou.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1929, Rv I 331/29.)

Žalovaný dluhoval žalobci směnečně 2.700 Kč. Proti směnečnému platebnímu příkazu namítl žalovaný, že o jeho jmění bylo uzavřeno vyrovnání, jehož byla účastna i zažalovaná směnečná pohledávka. Procesní soud první stolice ponechal směnečný platební příkaz v platnosti. Odvolací soud vyhověl odvolání žalovaného potud, že zrušil směnečný platební příkaz pro tentokráte. Důvody: Žalobce sám v žalobě vypočítává, že žalovaný dluhoval směnečných 3.000 Kč s útratami, úhrnem 3.189 Kč 90 h, že zaplatil 600 Kč, takže zbývá 2.589 Kč 90 h a, předkládaje směnku ze dne 20. ledna 1928, žádá, by právě podle této směnky bylo přikázáno žalovanému jako přijateli, by žalobci zaplatil do tří dnů zbytek směnečné sumy 2.589 Kč 90 h se 6% úroky, poněvadž se žalovaný po skončení vyrovnacího řízení dne 20. března 1928 dostavil k žalobci dne 27. března 1928, splatil část 400 Kč a výslovně prohlásil, že celý směnečný dluh zaplatí žalobci, což opakoval také ještě dne 29. března 1928. Poněvadž je nesporno, že vyrovnací návrh žalovaného ve vyrovnacím řízení byl potvrzen, jest sprostěn dlužník, žalovaný, podle § 53 vyr. ř. závazku nahraditi věřitelům ztrátu, kterou utrpěli, totiž 55% pohledávek. Teprve, jakž usta-